

Eduard Toldrà, músic

El 31 de maig de 1962, moria Eduard Toldrà i Soler, músic i compositor nascut a Vilanova i la Geltrú el 7 d'abril de 1895.

Enguany, aprofitant l'efemèride del 50 aniversari del seu decés, es vol apropar la figura d'aquest autor. L'exposició recorre amb una pinzellada ràpida la trajectòria artística d'Eduard Toldrà com a violinista, compositor, director i mestre.

Violinista

Toldrà com a músic es va formar amb el seu pare a Vilanova i la Geltrú - Francesc Toldrà, violinista i compositor vilanoví - i a l'Escola Municipal de Música de Barcelona amb Lluís Millet (solfeig), Rafael Gàlvez (violí) i Antoni Nicolau (harmonia).

Més tard aconseguí una beca de la "Junta de Ampliación de Estudios" amb el *Quartet renaixement* per fer una gira a París, Berlín i Viena que els facilità el contacte amb grans músics, directors i compositors, que els aportà grans ensenyances.

Professionalment va participar en les diverses escales possibles des d'orquestrines, conjunts de festa major, de teatres i cafès (la Granja Royal i el Oro del Rhin de Barcelona entre d'altres), fins a la seva pròpia activitat de solista i de cambra (per exemple tocà a l'Orquestra Pau Casals).
Culminà la seva carrera professional com a membre del *Quartet Renaixement* (1911-1921) fundat per a ell als setze anys, amb Josep Racasens (violí), Lluís Sánchez (viola) i Antoni Planas (violoncel).

Mestre

Eduard Toldrà va ser professor gairebé al llarg de tota la seva vida, tant per les classes particulars que impartí a varis músics com a mestre a d'escola oficial.

El 1923 va ser nomenat professor auxiliar de violí a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, posteriorment dit Conservatori Superior. Al 1933 va ocupar definitivament la càtedra de violí i el 1943 exercí, també, la de direcció d'orquestra. Toldrà hi continuà ensenyant fins la seva mort.

Compositor

L'etapa de compositor va des del 1914 amb el *Quartet en Do menor* fins al 1960 amb *l'Aquarel·la del Montseny*.

El catàleg d'obres que composà Toldrà "(...) aplega uns quants dels títols més significatius del pensament i de l'estètica noucentista, tant per la seva lluminositat típicament mediterrània com pel seu encès i a la vegada contingut lirisme, per la puresa dels seus trets essencials o per la profunda catalanitat que respira sempre."(Oriol Martorell, 1995)

Va escriure una trentena de sardanes, una cinquantena de cançons, peces de música de cambra *Quartet en Do menor* (1914), *Vistes al Mar* per a quartet de corda (1920), els *Sis sonets* per a violí i piano (1921), la suite per orquestra *La filla del marxant* (1934) i la seva obra cabdal l'òpera *El Giravolt de Maig* (1928).

Les seves obres contenen una gran càrrega lírica tant en les cançons sobre poemes de Joan Maragall, Josep Carner i Josep Maria de Sagarra entre d'altres, com en les obres instrumentals que sorgien de l'esperit d'unes emocions poètiques.

Dins les cançons caldria destacar *Menta i farigola* (1915, poema de Josep Carner) ja que és la primera que composà, *Maig* (1920, poema de Trinitat Catasús), *Romanç de Santa Llúcia* (1924, poema de Josep Maria de Sagarra) i els dos cicles *L'ombra del lledoner* (1924, poemes de Tomàs Garcés), *La rosa als llavis* (1936, poemes de Joan Salvat-Papasseit).

Les sardanes i obres per a cobla més reconegudes són: *Sol ixent*, *Camperola*, *La Ciseta*, *El bac de les ginesteres*, *La fageda d'en Jordà*, *Atzavares i baladres*, *Vilanovina*; *Danses de Vilanova*, *Empúries* i *La maledicció del compte Arnau* per tres cobles i timpani.

L'òpera en un acte *Giravolt de maig*, a més de ser l'obra de més volada, és indiscutiblement, un dels símbols més emblemàtics de la culminació de l'estètica noucentista ja que és fruit de la col.laboració de Toldrà amb Josep Carner (autor del llibret) i Xavier Nogués (autor dels decorats i dels figurins).

S'estrenà el 27 d'octubre de 1928 al Palau de la Música Catalana i posteriorment, el 7 de maig de 1938 al Gran Teatre del Liceu. Va ser dirigida pel mateix Toldrà, amb Mercè Plantada i Emili Vendrell en els papers principals.

Es tracta d'una petita obra mestra, lleugera i deliciosa, en deu escenes escrites amb una música plena de bellesa, elegància i sensualitat, de perfectes estructures harmòniques i melòdiques.

L'acció té lloc al segle XVIII, en una màgica nit de primavera del mes de maig, en un modest hostel de muntanya. Els sis personatges ens parlen dels seus somnis i anhels, però les primeres clarors de l'alba del nou dia porten els protagonistes a tornar a la seva autèntica vida quotidiana, l'encantament es desfà i tot torna a la realitat sense recança ni amargor. L'obra acaba amb l'elegància i finor de les notes d'un minuet.

El repartiment dels personatges a l'estrena va ser el següent:

ROSAURA, ballarina
(Mercè Plantada)

JOVITA, hostalera
(Concepció Callao)

GOLFERIC, seminarista en posat de cavaller
(Emili Vendrell)

PEROT DE L'ARMENTERA, lladre de camí ral
(Conrad Giralt)

MARCÓ, servent de l'hostal
(Joan Barrabés)

CORVETÓ, lladre de la colla de Perot
(Valentí Capdevila)

VEU DEL PASTOR
(Francesc Torra)

Director

El seu debut va ser al 1921 amb l'orquestra Pau Casals, on hi dirigí de manera puntual.

El 31 de març de 1944 va passar a ser el director de l'Orquestra Municipal de Barcelona, on dirigí nombrosos concerts amb peces de Händel, Beethoven, Debussy, Falla, Stravinsky, Ravel i Montsalvatge entre d'altres.

La seva prioritat com a director va ser la de normalitzar la vida simfònica barcelonina i catalana després dels fets bèl·lics i postbèl·lics que l'havien convertit en manifestacions puntuals i esporàdiques.

Després de Barcelona, Madrid i València, l'Orquestra Municipal de Barcelona dirigida per Toldrà fou a Vilanova i la Geltrú on actuà més vegades.